

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 19.01.2016, sp. zn. 23 Cdo 2925/2015, ECLI:CZ:NS:2016:23.CDO.2925.2015.1

Číslo: 38/2017

Právní věta: Jen ze skutečnosti, že dodatek ke smlouvě nebyl očíslován, ač si strany číslování dodatků dohodly, nelze dovozovat neplatnost takového dodatku.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 19.01.2016

Spisová značka: 23 Cdo 2925/2015

Číslo rozhodnutí: 38

Číslo sešitu: 3

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Právní úkony

Předpisy: § 37 obč. zák.
§ 66 odst. 7 obch. zák.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud zamítl dovolání žalované proti usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 27. 2. 2015, sp. zn. 1 Cmo 134/2014.

I. Dosavadní průběh řízení

1. Vrchní soud v Praze, jako soud odvolací, usnesením ze dne 27. 2. 2015, č. j. 1 Cmo 134/2014-101, zrušil rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 8. 10. 2013, č. j. 46 Cm 174/2011-71, jímž byla žaloba zamítnuta, a věc vrátil Krajskému soudu v Praze k dalšímu řízení.

2. Odvolací soud dospěl k závěru, že rozhodnutí Krajského soudu v Praze (dále jen „soud prvního stupně“) o zamítnutí žaloby z důvodu, že žalobkyně neunesla břemeno tvrzení a ani důkazní povinnost ohledně účinků dodatku ze dne 4. 5. 2011 ke smlouvě o dílo ze dne 25. 10. 2010, na jehož posouzení platnosti je rozhodnutí založeno, je předčasné, jestliže soud prvního stupně svůj závěr odůvodnil tím, že v daném sporu nebylo prokázáno, že se účastníci předmětným dodatkem dohodli na rozšíření předmětu díla a zaplacení víceprací. Odvolací soud nesouhlasil se závěrem soudu prvního stupně, že žalobkyně neprokázala existenci změny smlouvy, jestliže dodatek smlouvy nebyl uzavřen postupem podle platné smlouvy, v níž si účastníci ohledně změny smlouvy sjednali, že může být měněna nebo doplňována pouze písemnou formou číslovanými dodatky smlouvy chronologicky řazenými vzestupnou řadou a že podmínkou jejich platnosti je vlastnoruční podpis dodatku

oprávněnými zástupci obou smluvních stran na téže listině doplněný otiskem razítka každé smluvní strany. Odvolací soud dospěl k závěru, že soud bude moci rozhodnout až na základě dalších skutkových zjištění, která nemohla být provedena v odvolacím řízení, a to zejména zjištění ohledně pravosti listiny označené jako „Dodatek ke smlouvě o dílo“ na listu stavebního deníku č. 7886203 a zjištění kdo (a zda vůbec) za objednatelku (žalovanou) uvedený zápis ve stavebním deníku podepsal, a to současně se zjištěními, která by byla potřebná pro posouzení jednání účastníka podle § 15 obch. zák. Odvolací soud dále konstatoval, že je třeba doplnit skutkový stav věci o zjištění, která povedou k objasnění, jaký význam smluvní strany přikládaly ujednáním v zápise ze dne 4. 5. 2011. Dodal, že jen ze skutečnosti, že dodatek smlouvy není opatřen pořadovým číslem, nelze dovozovat neplatnost právního úkonu, či že takový úkon nemá vůbec žádné právní účinky, a stejně tak nemůže vést k závěru o neúčinnosti dodatku ke smlouvě neoznačení dodatku otiskem razítka smluvní strany.

II.

Dovolání a vyjádření k němu

3. Proti rozsudku odvolacího soudu podala žalovaná dovolání s tím, že napadené rozhodnutí závisí ve smyslu § 237 občanského soudního řádu (dále jen „o. s. ř.“) na vyřešení otázky procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu, a to od rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 30. 1. 2003, sp. zn. [25 Cdo 676/2001](#), dále ze dne 20. 3. 2012, sp. zn. [32 Cdo 4762/2010](#), ze dne 27. 1. 2011, sp. zn. [32 Cdo 2/2010](#) a ze dne 12. 8. 2014, sp. zn. [32 Cdo 1042/2014](#), v nichž Nejvyšší soud uzavřel, že pouze soud rozhoduje, které z navrhovaných důkazů provede, že tedy není vázán důkazními návrhy účastníků. Dovolatelka namítá, že odvolací soud se od uvedené judikatury odchýlil, jestliže dovodil, že soud prvního stupně je povinen provést další účastníky navržené důkazy k přijetí závěru ohledně platnosti dodatku ze dne 4. 5. 2011, učiněného ve formě prostého zápisu do stavebního deníku. Dovolatelka zdůraznila, že předmětný dodatek smlouvy uvedený v zápisu ve stavebním deníku evidentně nesplňuje celou řadu obsahových náležitostí sjednaných smluvními stranami ve smlouvě o dílo. Je přesvědčena, že soud prvního stupně provedl rozsáhlé dokazování, uvedl, proč některé důkazy neprovedl a není důvod zatěžovat řízení prováděním dalších důkazů ohledně předmětného dodatku ke smlouvě, protože i kdyby se prokázala pravost sporného zápisu, pak tyto navržené další důkazy nejsou schopny prokázat, že by mezi účastníky došlo dohodou k uzavření řádného platného dodatku ke smlouvě v souladu s uzavřenou smlouvou. Pokud by přes evidentní rozpor předmětného dodatku se sjednanými podmínkami, za nichž lze smlouvu měnit, měl mít takový dodatek účinky změny smlouvy, jednalo by se podle dovolatelky o nepřípustný zásah do smluvní volnosti v obchodněprávních vztazích. V této souvislosti vymezuje dovolatelka právní otázku, která podle jejího názoru v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena, a to, zda lze přiznat nějaké právní účinky spornému dodatku smlouvy napsanému na listu stavebního deníku, aniž by evidentně byl dodržen oběma smluvními stranami sjednaný postup pro změnu smlouvy o dílo. Podle dovolatelky nelze bagatelizovat jen jako „přepjatě formalistické“ ujednání účastníků o formálních náležitostech změny smlouvy.

4. Dovolatelka navrhla změnu napadeného rozsudku odvolacího soudu tak, že rozsudek soudu prvního stupně se potvrzuje a současně bude rozhodnuto o nákladech řízení před soudy všech stupňů.

5. Žalobkyně v podaném vyjádření navrhla odmítnutí dovolání, neboť má za to, že dovolatelka jen v obecné rovině zmiňuje odchýlení se od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu odvolacím soudem a své dovolání zakládá výlučně na jiném právním názoru, než k jakému dospěl odvolací soud.

III.

Přípustnost dovolání

6. Nejvyšší soud, jako soud dovolací, postupoval v dovolacím řízení a o dovolání rozhodl podle zákona

č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád (dále jen „o. s. ř.“), ve znění účinném do 31. 12. 2013 (článek II. bod 2. zákona č. 293/2013 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů).

7. Nejvyšší soud dospěl k závěru, že dovolání žalované proti usnesení odvolacího soudu je přípustné podle § 237 o. s. ř., neboť dovolatelkou vymezená právní otázka, zda lze přiznat nějaké právní účinky spornému dodatku smlouvy napsanému na listu stavebního deníku, aniž by byl dodržen oběma smluvními stranami sjednaný formální postup pro změnu smlouvy o dílo, spočívající v neočíslování dodatku změny smlouvy a jeho neoznačení otiskem razítka smluvní strany, nebyla v rozhodování dovolacího soudu dosud vyřešena.

IV. Důvodnost dovolání

8. Nejvyšší soud dospěl k závěru, že odvolací soud nepochybil, pokud při posouzení platnosti dohody o změně smlouvy nepřikládal právní význam skutečnosti, že dodatek o změně smlouvy nebyl označen pořadovým číslem a razítkem smluvní strany, byť v bodu 14.1 smlouvy o dílo bylo účastníky sjednáno, že každý dodatek smlouvy se současně adjustuje razítkem každé smluvní strany a že všechny dodatky ke smlouvě mají být chronologicky řazeny vzestupnou řadou a číslovány. Ujednání smluvních stran, že dodatky smlouvy budou opatřeny vzestupně pořadovým číslem a očíslovány a opatřeny razítkem smluvní strany uzavírající dodatek, je možno posuzovat jen jako ujednání pořádkového charakteru. Pokud právní úkon neměl tyto smluvené náležitosti, nejedná se o takovou vadu, která by mohla způsobit neplatnost právního úkonu. Bylo by formalistické, jak správně dovodil odvolací soud, dovozovat neplatnost právního úkonu jen ze skutečnosti, že „Dodatek ke smlouvě o dílo“ na listu stavebního deníku nebyl očíslován a nebyl opatřen razítkem subjektu, který měl uzavírat uvedený dodatek smlouvy. Ustanovení § 37 zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, platného v rozhodné době do 31. 12. 2013 (dále jen „obč. zák.“), stanovilo, že právní úkon musí být učiněn svobodně a vážně, určitě a srozumitelně; jinak je neplatný. Pokud by tedy ze skutkových zjištění vyplynulo, že právní úkon byl učiněn svobodně, vážně, určitě a srozumitelně, nelze ve smyslu tohoto ustanovení dovozovat neplatnost právního úkonu jen pro nedodržení smluvních ujednání pořádkového charakteru. Odvolací soud správně s odkazem na nálezy Ústavního soudu dovodil, že by se v daném případě s ohledem na zjištěná nedodržení formálních náležitostí změny smlouvy, spočívající v neočíslování dodatku smlouvy a v absenci razítka subjektu uzavírajícího smlouvu, jednalo o přepjatý formalismus, pokud by nedostatek těchto náležitostí změny smlouvy měl způsobit neplatnost právního úkonu. Odvolací soud při posouzení věci zároveň případně odkázal i na ustanovení § 66 odst. 7 obch. zák., podle něhož osoby, které činí jménem společnosti písemné úkony, je podepisují tak, že k firmě společnosti připojí svůj podpis, a že neuvedení firmy u podpisu jednající osoby nezpůsobuje neplatnost právního úkonu. Nejvyšší soud proto uzavřel, že otázku, zda došlo či nedošlo ke změně smlouvy v případě, že uzavřená dohoda o změně smlouvy neobsahovala sjednané formální náležitosti, jako označení dodatku smlouvy pořadovým číslem vzestupnou řadou a otisk razítka strany, která změnu smlouvy zavírá, je namíste vyřešit s ohledem na ustanovení § 37 obč. zák. a § 66 odst. 7 obch. zák. tak, že nedostatek očíslování změny smlouvy a neoznačení listiny o změně smlouvy otiskem razítka smluvní strany nevede samo o sobě k závěru o tom, že ke změně smlouvy nedošlo. Vzhledem k tomu, že odvolací soud se při posouzení platnosti změny smlouvy nedopustil nesprávného právního posouzení, nebyl naplněn dovolací důvod uvedený v § 241a odst. 1 o. s. ř., že rozhodnutí odvolacího soudu spočívá na nesprávném právním posouzení věci.

9. Nesouhlasí-li dovolatelka s hodnocením důkazů, které byly v dané věci provedeny k právnímu závěru o změně smlouvy o dílo dodatkem ze dne 4. 5. 2011, je třeba konstatovat, že samotné hodnocení důkazů odvolacím soudem (opírající se o zásadu volného hodnocení důkazů zakotvenou v ustanovení § 132 o. s. ř.) nelze (ani v režimu dovolacího řízení podle občanského soudního řádu ve znění účinném od 1. 1. 2013) úspěšně napadnout žádným dovolacím důvodem (srov. rozhodnutí

Nejvyššího soudu ze dne 25. 9. 2013, sp. zn. [29 Cdo 2394/2013](#), publikované ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod označením 4/2014).

10. Nejvyšší soud proto dovolání žalované z výše uvedených důvodů podle § 243d písm. a) o. s. ř. zamítl.